

KONFERENCIÁK, RENDEZVÉNYEK, SZABADIDŐS PROGRAMOK

Rövid útmutató az
egyenlő esélyű hozzáférés biztosításának szakmai szempontjaihoz

Fogyatékos Személyek
Esélyegyenlőségéért
Közhasznú Nonprofit Kft.

Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft

2015.

Szerkesztő: Kovács Zsuzsanna

Szerző: Kovács Zsuzsanna
Társszerzők: Bödök Ilona
Farkasné Gönczi Rita
Hanák Petra

Kiadja a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft.
Felelős kiadó: Gifló H. Péter
Székhely: 1071 Budapest, Damjanich utca 4.
Tel.: (+36 1) 450-3230
Fax: (+36 1) 450-3235

Arculat és design: Huszár Orsolya
Grafika: Huszár Orsolya
Tördelés: Huszár Orsolya

A kiadvány ingyenes, kereskedelmi forgalomba nem hozható. A felhasználás a jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját nem szolgálhatja!

© Bödök Ilona, 2011
©Farkasné Gönczi Rita, 2011
© Hanák Petra, 2011
©Kovács Zsuzsanna, 2011, Kovács Zsuzsanna 2015

© Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft.

Fogyatékos Személyek
Esélyegyenlőségéért
Közhasznú Nonprofit Kft.

Bevezető

Kézikönyvünk célja, hogy azoknak az intézményeknek, szakembereknek és segítőknek biztosítsunk szakmai segédletet, akik, egy szakmai előadássorozatot, konferenciát, találkozót kívánnak minden érdeklődő számára elérhetővé tenni, függetlenül attól, hogy milyen fogyatékoságuk van.

Fontosnak tarjuk, hogy az elszigetelten, alkalmi kezdeményezésként létrejött megoldások tapasztalatait egy helyre összegyűjtsük, rendszerezve és összehangolva közreadjuk.

Kiadványunk mostani anyagát frissítettük új információkkal, hogy naprakész segítséget tudjunk nyújtani.

Pályázatok, közbeszerzési ajánlatok készítéshez is használható segédanyagként készítettük ajánlásunkat.

Budapest, 2015. május 30.

Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségért
Közhasznú Nonprofit Kft.

Tartalomjegyzék

Előkészítési feladatok

Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása mozgássérült résztvevők számára

Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása látássérült résztvevők számára

Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása hallássérült résztvevők számára

Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása értelmi sérült résztvevők számára

Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása halmozottan sérült résztvevők számára

Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása autizmussal élő résztvevők számára

Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása pszichoszociális fogyatékkal élő résztvevők számára

Előkészítési feladatok

A sikeresség nagymértékben múlik az előkészítésen, az előzetes szervezési munkálatokon, ezért néhány megelőző tevékenység feltétlenül fontos az eredményes megvalósításhoz.

Célszerű igényfelmérést végezni az érdeklődők körében, hogy mely előadást, programot mikor és hol hallgatnának meg szívesen az érintettek. Siket résztvevők szempontjából fontos a jelnyelvi tolmács személye is, érdemes ezt az igényt is körüljárni. A jelenleg kiépülés alatt álló audio-narrátori szolgáltatás fejlődése alapján, elképzelhető, hogy egy idő után az audio-narrátor személye is fontossá válik a látássérült résztvevők számára.

A költségek felmérése és a költségterv elkészítése is befolyásolja a megvalósítást, amely az alábbi tételeket tartalmazhatja

- jelnyelvi tolmács/ok bére,
- audio-narrátor/ok bére,
- adóvevő /tolmácsberendezés készülékek bérleti díja,
- indukciós hurok vagy FM erősítőrendszer bérleti díja (adó-vevő),
- adaptált anyagok elkészítésének költsége,
- az eredményesség mérésének kidolgozása (kérdőív, on-line felületek, videofelvétel, beszélgetések, stb.) és azok feldolgozásának költsége,
- tolmácsdobogó készítése, szállítása
- az audio-narrátor helyének kialakítása,
- sokszorosítási költségek (program, előadás írott, képi, ill. hanganyaga),
- akadálymentes parkolóhelyek biztosítása,
- PR és kommunikációs költségek,
- szervezési díj.

Vannak olyan költségek, melyek minden esetben adottak és vannak olyanok, melyek csak szükség szerint merülnek fel.

Az **előkészítés** szerves része az egyeztetési feladatok ellátása a szervezőkkel, melyek a következők:

- megismerkedés a konferencia szervezőivel, a technikai dolgozókkal (ruhatáros, recepciósök, hostessek, hangzó nyelvi tolmácsok, technikusok stb.) és a szakmai megvalósítókkal (üléelnökök, moderátorok, előadók, demonstrálók, szupervízorok stb.),

- az előadások aktuális szövegének, ppt-éknek biztosítása megfelelő példányszámban a tolmácsoknak és az audio-narrátoroknak,
- a konferencia, találkozó részletes programjának biztosítása a tolmácsoknak és az audio-narrátoroknak,
- a helyszín alaprajza,
- egyeztetés a szervezőkkel és a technikai munkatársakkal a szükséges változtatásokról, átalakításokról.

Fontos, hogy a szervezők megfelelő jelentkezési lapot használjanak, melyen a speciális igények - sérülés specifikusan jelentkező igények - jelzése lehetséges.

A program megkezdése előtt célszerű tájékoztatni a résztvevőket, hogy egy akadálymentes rendezvényre kerül sor, így jelnyelvi tolmács vagy felirat lesz a hallássérült, míg audio-narráció a látássérült résztvevők számára biztosítva. Ez utóbbi szolgáltatás adóvevő rendszeren használatát teszi szükségessé, amit a csak lenémített telefonok megzavarhatnak, így kérjük, hogy kapcsolják ki teljesen a mobiltelefonokat és köszönjük a megértést!

Az érdeklődők számára infopult működik az előtérben, ahol részletes információkat, kérdéseikre választ kaphatnak.

Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása mozgássérült résztvevők számára

Szükséges eszközigény:

- nincs eszközigény, a fizikai környezet megfelelően történő kialakítása az elvárás

A mozgáskorlátozott résztvevők esetében két fő célcsoportot kell meghatározni:

- kerekesszékekkel közlekedők (mechanikus vagy elektromos kerekesszéket használók),
- bottal, járókerettel vagy járógéppel közlekedők.

Mindkét célcsoportnak biztosítani kell a teljesen önálló bejutási lehetőséget a konferenciának, rendezvénynek helyet biztosító épületbe, valamint a konferencia- és előadói termekbe. Biztosítani kell számukra a nyilvános akadálymentes mellékhelyiséget (nem lehet zárva, telepakolva stb.), valamint a regisztrációs, a büfé-

és étteremszolgáltatások igénybevehetőségét (alacsony, térdszabad pultok) a vásárlás elérhetőségét.

A jelentkezési lapon jelzett igények alapján akadálymentes parkoló hely biztosítása is szükséges, úgy hogy onnan az épület szintén akadálymentesen megközelíthető legyen a megfelelő bejáraton keresztül.

A konferenciaterem széksoraiban a kerekesszékekkel érkezők számára üres helyeket (szék nélküli) kell biztosítani. Tudnunk kell, hogy elektromos kerekesszéket használók esetén nagyobb teret kell biztosítani.

Fontos, hogy szükség esetén, a kerekesszékekkel érkező személyt kísérő segítő számára is biztosítanunk kell egy normál ülőhelyet, a kísért személy közelében.

A bottal, járókerettel vagy járógéppel érkező résztvevők számára könnyen megközelíthető (első egy - két sor, valamint a sorok külső széle) helyeket kell biztosítani és egyben figyelni kell arra is, hogy elférjenek (pl. nem tudja behajlítani a lábát, el kell férjen a segédeszköze is stb.). A rögzített széksorok, különösen egy emelkedő padozatú teremben nem vagy csak részben közelíthető meg mozgássérült személyek számára.

Az egyes helyiségek padlózatának borítása is fontos szempont. A süppedős szőnyegek, padlószőnyegek akadályt jelenthetnek. A szőnyegbe elakadnak, megbotlanak, ill. elcsúszhatnak, míg a padlószőnyeg tapadhat, és nehezen lehet rajta kerekesszékekkel közlekedni. A csúszós felületek esetében is fokozott figyelmet kell fordítanunk a mozgássérült résztvevők közlekedésére.

Amennyiben a program során több helyszínt is meg kell tudni közelíteni, így minden egyes teremnél figyelni kell ezekre a szempontokra (megközelíthetőség, időt kell hagyni a két terem közötti táv megtételére, a mosdóhasználatra, a terembe történő bejutásra és az ottani elhelyezkedésre) is.

Mozgáskorlátozott előadó estében biztosítani kell a fentiekén túl, hogy

- hozzáférhető legyen számára a színpad, az előadói pulpitus pl. rámpával, alacsonyabb pulpitussal,
- segítője is elférjen mellette,
- a technikai eszközök hozzáférhetőek legyenek a számára pl. mikrofon, laptop elhelyezése és használata,
- gondoskodni kell a mozgássérült előadó kötetlen programokon történő egyenlő esélyű részvételéről is pl. fogadás, kávészünet, műsoros program stb.

Felmerülhet még a segítőkutya beengedésének az igénye is. Amennyiben a segítőkutya is a teljes program ideje alatt a rendezvényen tartózkodik, úgy szükséges lehet egy tál az itatásához, helyet kell biztosítani számára minden esetben a gazdája mellett, valamint a környéken biztosítani kell, hogy a szükségét el tudja végezni.

Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása látássérült résztvevők számára

Szükséges eszközigeny:

- Elkülönített helyiségben kép és hang (monitor, fejhallgató, keverő) kivezetés és asztal, szék az audio-narrátor számára
- Adó-vevő rendszer

A látássérült nézők esetében két fő célcsoportot kell meghatároznunk:

- vakok vagy aliglátók,
- gyengénlátók.

A vak és aliglátó nézők számára – igény szerint – audio-narrációt kell biztosítani, melynél az adóvevő berendezés hatótávolsága, ill. a beépített vagy mobil berendezés határozhatja meg, hogy mely helyeket tudják igénybe venni. Erről a résztvevők tájékoztatása során (szervezési feladatok) célszerű egy igényfelmérést készíteni.

Biztosítanunk kell a jelentkezés elfogadása mellé a helyszínek, a termek elhelyezkedésének pontos leírását is, lehetőség szerint Braille írással, ill. hangfájlban is.

Amennyiben a látássérült személyt kísérő segíti, úgy számára is biztosítanunk kell egy ülőhelyet, a kísért személy közelében.

Felmerülhet még a vakvezető kutya beengedésének az igénye is. Amennyiben a vakvezető kutya is a teljes program ideje alatt a rendezvényen tartózkodik, úgy szükség lehet egy tál az itatásához, helyet kell biztosítani számára minden esetben a gazdája mellett, valamint a környéken biztosítani kell, hogy a szükségét el tudja végezni.

A gyengénlátó nézők esetében rendkívül heterogén igényekre kell számítanunk, ezért az ő részükre szükséges egy terem-, ill. a helyszínek fényviszonyainak rövid ismertetése, amit a jelentkezések elfogadása mellé biztosítani kell számukra (honlapra történő kihelyezés, regisztrációs asztalnál szóróanyagként vagy szükség szerint felolvasással).

Az épületben történő közlekedésnél veszélyforrás számukra a jelzés nélküli üvegajtók, tükrök, fényes felületek, kontraszt nélküli berendezésekkel, burkolatokkal ellátott helyiségek, lépcsők.

A szervező akadálymentes honlapjára (hangfájlként, felolvasó programmal használható, ill. betűméretet növelhető) szintén érdemes a rendezvényre való eljutás útvonaltervét valamint a rövid programleírást felrakni.

A jelentkezési lapon jelzett igények alapján parkoló hely biztosítása is szükséges lehet.

Minden helyszínen biztosítani kell számukra az önálló helyválasztás lehetőségét, amennyiben előre jelzik, hogy melyek ezek, úgy azokat le kell foglalni a nevükre.

Vak vagy gyengénlátó előadó estében biztosítani kell,

- a Barille előadási anyag stabilan elhelyezhető legyen az előadó számára,
- felkészült segítő (kísérő, audio-narrátor vagy egy szervező személy) biztosítsa a diák váltását, a demonstrációs anyagok bemutatását, valamint a szakszerű kísérést,
- az előadó előre megkapja a technikai feltételek pontos leírását (lejátszó programok, terem nagysága, hangosítás), a hallgatóság várható létszámát, a szervezési feltételeket,
- gondoskodni kell a látássérült előadó kötetlen programokon történő egyenlő esélyű részvételéről is pl. fogadás, kávészünet, műsoros program stb.

Az audio-narrációt végző személy felkészülése/felkészítése részletes lépésekből áll, melyre jelen dokumentumban nem térünk ki, azonban igény esetén szervezetünk örömmel nyújt segítséget. Az előadási anyagok biztosítása azonban elengedhetetlen feltétel a felkészülésükhöz, valamint a technikai megoldások egyeztetése. Az előadók többsége nem ismeri ezt a szolgáltatást, így hasznos az ő tájékoztatásuk is, hogy együttműködőek legyenek.

A szervezőknek célszerű

- „fogadó” asztalt készíteniük a látássérült résztvevők (teremleírás, fényviszonyok leírása, adóvevők kiosztása, audio-narrátorok elérése, információk nyújtása), számára,
- a programot követően érdemes beszélgetést szervezni a résztvevőkkel vagy elektronikus formában (email, on-line kérdőív) kérdéseket feltenni, mint visszajelzési lehetőség.

A konferenciát követően az audio-narrátor/oknak

- ki kell értékelnie a látássérült résztvevők véleményeit,
- önértékelést kell csinálnia az audio-narrátor/oknak és a szervezőknek,
- gondozni kell a szervezőkkel a szakmai kapcsolatot és az ő tapasztalataikat is figyelembe kell venni,
- a feldolgozott tapasztalatokat be kell építeni az audio-narrálási tudásbázisba.

Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása hallássérült résztvevők számára

A hallássérült résztvevők esetében is két fő célcsoportot kell meghatározniuk kommunikációs szempontból:

- jelnyelvet használók, akik a jelnyelvi tolmács közreműködését igénylik (ez a célcsoport elsősorban a siket felhasználókat jelenti),
- a hangzó beszédet használók, akik a szájról olvasás lehetőségét, esetleg hangerősítést igényelnek (ez a célcsoport elsősorban a nagyothalló és a CI-t használó felhasználókat jelenti).

Szükséges eszközigeny:

- indukciós hurok és/vagy FM erősítőrendszer,
- tolmácsdobogó, ha nem emelt színpadon kerül elhelyezésre a jelnyelvi tolmács,
- jelnyelvi tolmács részére - aki hangról jelre tolmácsol – fejhallgató,
- jelnyelvi tolmács részére – aki jelről hangra tolmácsol – mobilmikrofon,
- jelnyelvi tolmács megfelelő megvilágítása (filmbejátszásoknál különösen szükséges figyelni arra, hogy ne maradjon sötétben a tolmács),

filmbejátszások esetén: kísérő monitor a tolmács számára, aki esetleg háttal áll a kivetítőnek,

- Helyigény: biztosítani a tolmácsoknak székeket – mind a közönség első soraiban, mind az előadók mellett – illetve, ha lehetséges: zárható öltözőt vagy szekrényt biztosítani a számára (ruha-, cipőváltás lehetősége, személyes holmik, felkészülési anyagok stb.),
- feliratozáshoz laptop, projektor, vetítővászon, asztal és két szék szemben a vászonnal (amennyiben a program feliratozását igénylik a résztvevők),
- jegyzeteléshez szükséges laptop (amennyiben a program jegyzetelését igénylik a résztvevők).

Szükséges személyi feltételek:

- jelnyelvi tolmácsok igénylése a lehető legkorábbi időpontban jelnyelvi tolmácsszolgáltatón keresztül (www.fszk.hu, - Szakmai tevékenységek - Jelnyelvi tolmácsszolgáltatás - Jelnyelvi tolmácsszolgálatok – elérhetőségek) az 1 órát meghaladó programok esetében minimum 2 jelnyelvi tolmács szükséges (az előzetes jelentkezések alapján határozható meg),
- több párhuzamosan folyó esemény esetén (pl. 3 workshop egymás melletti termekben), helyszínenként kell a jelnyelvi tolmács/okat biztosítani (az előzetes jelentkezések alapján határozható meg),
- a jelnyelvi tolmácsok többféle szolgáltatást is végezhetnek, pl. artikulációs tolmácsolás, jegyzetelés, feliratozás, tolmácsolás siketvak személyeknek stb., így a megrendelésnél a többféle résztvevői igényt is figyelembe kell venni (az előzetes jelentkezések alapján határozható meg),
- az 1 órát meghaladó programok esetében minimum 2 feliratozó szükséges (az előzetes jelentkezések alapján határozható meg),
- az 1 órát meghaladó programok esetében minimum 2 jegyzetelő szükséges (az előzetes jelentkezések alapján határozható meg).

A jelnyelvi tolmácsot használók számára szükséges

- a termék alaprajzát és azon a tolmács elhelyezkedésének bejelölést megmutatni, ezek alapján kell számukra az önálló helyválasztás lehetőségét a szabad helyek közül biztosítani,

- a részletes programot előre elektronikus formában (rendezvényi honlapon, ill. e-mailben) és a helyszínen kinyomtatva is célszerű biztosítani,
- előfordulhat, hogy tudni szeretnék, hogy kik/k lesz/nek a jelnyelvi tolmács/ok.

A feliratot használók számára szükséges

- a termék alaprajzát és azon a felirat megjelenését bejelölni, ezek alapján kell számukra az önálló helyválasztás lehetőségét a szabad helyek közül biztosítani,
- a részletes programot előre elektronikus formában (rendezvényi honlapon, ill. e-mailben) és a helyszínen kinyomtatva is célszerű biztosítani,
- előfordulhat, hogy tudni szeretnék, hogy kik/k lesz/nek a feliratozó/k.

A jegyzetelőt használók számára szükséges

- az igénylők mellett helyet biztosítani a jegyzetelő személy számára (szék, asztal, esetleg hálózati aljzat).

A hangzó beszédet használók számára biztosítani kell, hogy

- a lehető legközelebb ülhessenek az előadóhoz, hogy a szájról olvasás lehetőségét minél jobban érvényesíteni tudják,
- indukciós hurok üzemeltetését, amennyiben beépített hurok áll rendelkezésre a teremben,
- hangerősítést, lehetőség szerint,
- a terem kiválasztásánál fontos, hogy milyen fényviszonyok lesznek (a beszélő szája jól látható kell, hogy legyen).

A jelnyelvi tolmácsok felkészülése/felkészítése részletes lépésekből áll, melyre jelen dokumentumban nem térünk ki, azonban igény esetén szervezetünk örömmel nyújt segítséget.

A szervezőknek célszerű

- „fogadó” asztalt készíteniük a hallássérült vendégek (szórányanyagok, segítőtolmács, információ), számára,

- a rendezvényt követően érdemes beszélgetést szervezni a számukra vagy elektronikus formában (email, on-line kérdőív) kérdéseket feltenni, mint visszajelzési lehetőség.

Siket vagy nagyothalló előadó esetében biztosítani kell,

- a jelnyelvi tolmács alkalmazásának lehetőségét, többnyire saját tolmácshoz szokott ragaszkodni a siket előadó, aki őt hangra fordítja vissza (mikrofonhasználat, előadó és tolmács egymást jól láthassa),
- előadási anyagának stabil elhelyezési lehetőségét,
- az előadó előre kapja meg a technikai feltételek pontos leírását (lejátszó programok, terem nagysága, hangosítás), a hallgatóság várható létszámát, a szervezési feltételeket,
- gondoskodni kell a hallássérült előadó kötetlen programokon történő egyenlő esélyű részvételéről is pl. fogadás, kávészünet, műsoros program stb., azaz ekkor is szükséges a jelnyelvi tolmács biztosítása.

Szabadidős programok:

- a tolmácsok megfelelő felkészüléséhez elengedhetetlenül szükséges információ, hogy a program szabadban zajlik-e vagy zárt térben (szabadtéri programok esetében: időjárás előrejelzés követése és megfelelő öltözk kiválasztása minden résztvevő szempontjából fontos lehet),
- a tolmácsoknak tudniuk kell, hogy lesz-e sport tevékenység (pl. barlangi vagy más sötét hely látogatásánál mindenképpen fontos a megfelelő fényforrás a tolmács láthatósága érdekében; úszóversenynél a tolmácsoknak vinniük kell nem utcai cipőt a belépéshez, ruházatukkal alkalmazkodniuk kell az eseményhez, ill. az időjáráshoz stb.).

Ez az útmutató a teljesség igénye nélkül készülhetett csak el, így javasoljuk, hogy kérjenek a jelnyelvi tolmácsközpontoktól szakmai segítséget, akár minden rendezvény esetében.

Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása értelmi sérült résztvevők számára

Értelmi sérült résztvevők esetében a tanulásban akadályozott (enyhe értelmi fogyatékos) és az értelmileg (középsúlyos értelmi fogyatékos) akadályozott személyekre kell gondolnunk.

Többnyire egy, egy előadáshoz kapcsolódóan - személyes élmények bemutatása, közös munkák ismertetése, műsoros szereplés stb. - kerülhet erre sor.

Az érintettek ezekben az esetekben kísérővel jönnek, esetleg csoportosan.

Mindkét célcsoport számára hasznos, ha elkészítjük számukra a program könnyen érthető verzióit, akár az írásos, akár a képes formátumban is.

A könnyen érthető átírásnak szigorú szakmai szabályai vannak, így olyan szakértőt kell felkérni ennek elkészítésére, aki gyakorlott ezen a területen.

Az átíratot biztosítani kell az érintettek számára a regisztrációt követően elektronikus formában, valamint a helyszínen nyomtatott formában is.

Gondoskodni kell arról is, hogy a kísérők és az értelmi sérült személyek egymás mellett ülhessenek az előadások ideje alatt.

Fontos, hogy az előadók, a szervezők és megvalósító dolgozók tájékoztatást kapjanak az értelmi sérült résztvevők jelenlétéről és a velük járó esetleges hanghatásokról, hangos megjegyzésekről.

Az előkészítés során fel kell mérni az érintettek speciális igényeit és azok alapján biztosítani kell a szükséges szolgáltatásokat, illetve a kísérőket tájékoztatni a lehetőségekről.

Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása halmozottan sérült résztvevők számára

Halmozottan sérült személyek esetében speciális étkezési, higiénés ellátásra lehet igény, melyhez külön helyiséget kell biztosítani, valamint a személyi segítők számára is helyet, hozzáférést kell biztosítani a programokhoz. A helyváltogatás is nehezebb lehet, ebben is segítenünk kell számukra.

Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása autizmussal élő résztvevők számára

Az autizmussal élő személyek állapota rendkívül tág spektrumban mozog. Autizmusuk nem korrelál értelmi képességeikkel. Kommunikációjuk lehet verbális, írásos vagy képi. Strukturált időre, térre van szükségük, az esetleges változásokat a lehető leghamarabb közöljük velük, hogy fel tudjanak rá készülni. Minden esetben

előre egyeztessük speciális igényeiket és részletes tájékoztatást adjunk arról is, hogy mit tudunk megoldani és mit nem.

Amennyiben halmozottan sérült, valamint az autista résztvevők is jelentkeznek a programra, akkor személyre szabott segítségükről tájékozódjanak az érintettektől és segítőtől.

Általánosságban megjegyzendő, hogy fogyatékos résztvevők esetében a program időbeosztásánál feltétlenül legyünk tekintettel fáradékonyságukra, valamint arra, hogy a szüneteknek hosszabbaknak kell lennie, hogy ők is igénybe tudják venni a személyes igényeket kielégítő szolgáltatásokat (büfé, mosdó stb.).

Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása pszichoszociális fogyatékossgal élő résztvevők számára

A pszichoszociális fogyatékossgal élők csoportja szintén rendkívül heterogén. A célcsoport speciális szükségleteire még nincs bevált gyakorlat, mivel csak nemrég tartoznak hivatalosan is a fogyatékos emberek körébe. Amennyiben pszichoszociális fogyatékossgal élő résztvevők is jelentkeznek a programra, akkor személyre szabott segítségükről tájékozódjanak az érintettektől és segítőtől.